

VILÁGLAPJA

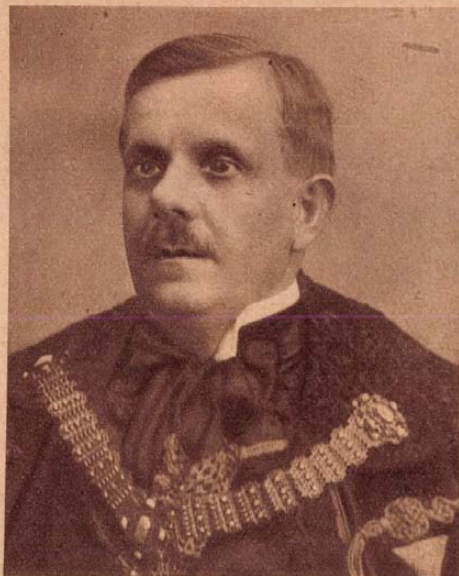
Megjelenik minden héten szerdán. Előfizetési ára a hetenként megjelenő könyvmellékletekkel együtt 91.000 korona, félévre 182.000 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12-14. Telefon: József 123-39 és József 123-50. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — egy bekötött regénnyel és egy fűzött gyermeklappal együtt 7000 korona. Romániában 40 lei, Jugoszláviában 12 dinár, Amerikában 25 C.

Lapunk előfizetői kedvezményül mellékelve kapják Tolnai Világlexikona III. kötetét.

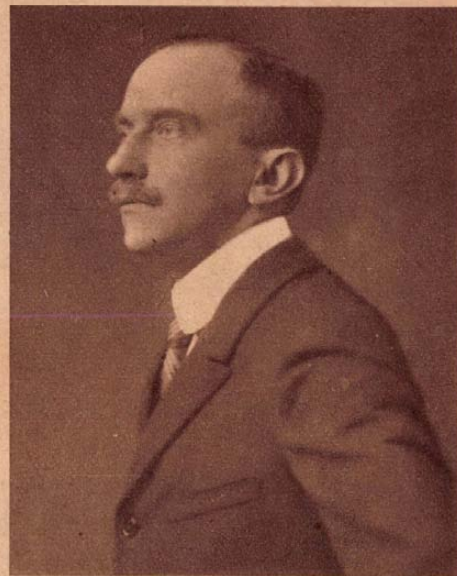
A Tolnai Világlapjában megjelent cikkek és képek utánnyomása tilos!

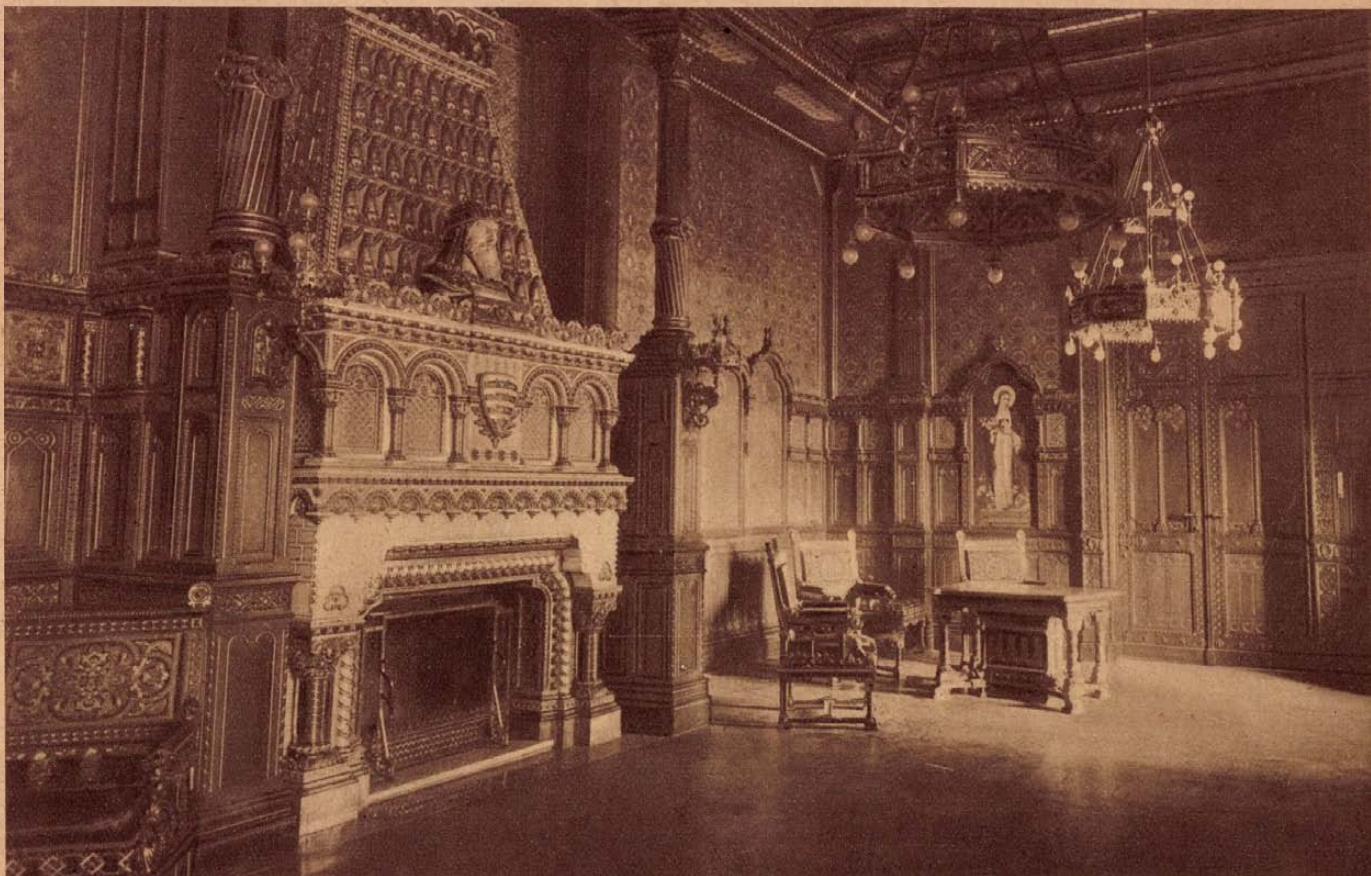
Pangalos, a görög köztársaság elnöke ellen legutóbb merényletet követtek el. Pangalos sértetlen maradt és a merénylőt letartóztatták.

Bud János pénzügyminisztert Békéscsaba díszpolgárrá választotta. Az oklevelet az elmúlt vasárnap adták át a pénzügyminiszternek, aki feltűnést keltő beszédet mondott.

Rakovszky Iván belügyminisztert Kolozsvárott megoperálták. Rakovszky Iván feleségével utazott Erdélybe, hogy rokonait meglátogassa és útközben betegedett meg.

Szent István-terem a királyi Várpalotában. A gazdag román stílusú kandalló fölött Szent István mellszobra látható. (Kallós Oszkár felv.)

Lapunk e heti számához J. K. A. Musacus: „Néma szerelem” c. regénye van díjtalanul mellékelve

Magyar Kánaán

IV.

A szászbereki uradalom.

Csonka-Magyarország egyik legkínzóbb mintagazdaságába vezet most útunk. Olyan gazdaságba, amelyben a föld intenzív művelése, az állattenyésztés magasabb fokra való fejlesztése és a talajjavítás, valamint a mag-nemesítés problémáinak megoldása már régi tradíción alapul. A Duna-Tisza-közében terül el a 8000 holdas szászbereki uradalom, amelynek nagyszerű mezőgazdasági kultúrája meszsze az ország határain túl szerzett hírnevet és becsületet a magyar mezőgazdaságnak. A birtok egy része szikes talaj. Az alföldi szik, amely minden növényzetet kipusztít és Magyarországon sok-sok ezer holdat tesz terméketlenné, nagy problémája a magyar mezőgazdaságnak és most minduntalan sokat hallunk róla, hogy miképpen lehetne ezt a kérdést úgy megoldani, hogy ezek a terméketlen területek termékennyé váljanak. Itt azonban, a szászbereki uradalomban, már megoldották ezt a kérdést. Igaz, hogy nagy, évtizedes munkával és áldozatkészséggel. A magyar föld azonban hálás talaj és búsán visz-szonozza az áldozatokat, amelyeket érte hoznak.

Amikor megkezdjük körútunkat az uradalmi számtiszt kedves kalauzólása mellett, éppen erről esik szó és vezetőnk szíves szóval fordul hozzánk:

— Szikes talajon prima, tiszamenti búzát termelünk, tudják mit jelent ez uraim? Az alföldi földművelők ősi ellensége a szik — magyarázza a számtiszt, — minden magvat kiöl magából és a szikes földön meghonosítani egy fát sokkal nagyobb művészet és tudomány, mint akár micsoda, amit annak tartanak a városi emberek.

A szászbereki uradalom vezetői azonban nem riadnak vissza munkától és fáradságtól, és tulajdonosai híresek arról a nagy áldozatkészségről, amellyel a belterjes mezőgazdaság művelését folytatják. A gyönyörűen ápoltság és gazdagon felszerelt birtok a Kohner báró-család tulajdona.

A számtiszt elmondotta, hogy Blanc jószágigazgató a birtok vezetőembere, de most valahol úton van, majd elindult velünk, hogy végigvezessen a birtokon. Később csatlakozott Elek Imre intéző is, s ettől kezdve versengtek abban, hogy ki lehet szívesebb hozzánk...

— Kezdjük az irodában. Ez itt egy

1900-ban készült fotográfia arról, hogy a gazdaság kultúrmérnökei miként csatornázták át a szikes földet már 26 évvel ezelőtt... Itt az állattenyésztésünk ősi voltát bizonyító oklevél. Eszerint az 1885. évi nemzetközi tenyésztés-kiállításán az uradalom sertéseit 200 frankkal díjazták.

— Arany frankkal — teszi hozzá Elek Imre intéző nevetve.

— Ez itt még régebből való. Terménykiállításán fésűsgyapjas juh-szatért... 1876. év!...

Aztán kilépünk a szabadba. A tanya-hoz legközelebb álló újszántású táblán három vashenger elé fogott traktor törli a rögöt. Egy rögöt a számtiszt a kezébe vesz.

— Látja kérem, mint a szikla, olyan kemény.

Egy sertéshízlaló telepre érünk. 1000 drb. sertést hízlalnak itt. Az ólak tetejéről nézzük végig az etetést. A szemünk előtt elterülő térségen a szürkehátú, gömbölyű mangalicák serege nyüzsg a vályuk körül s habzsolja a vödörökkel beleöntött darát... Tényben is hízlalnak 2400 darab sertést. A cég az utolsó esztendőben 15.000 darab sertést hízlalt ki... A Székesfehérváros mellett az

Az intézőt csaknem eltakarja az óriási, nagyra nőtt dohány.

Szászbereki-uradalom

Az aratóknak ebédet visznek.

Az uradalom egyik ménese.

Gulya.

Szászbereki-uradalom

A szászbereki-uradalom hatalmas park közepén épült gyönyörű kastélya.

A kastély ebédlője, melynek egyik remeke a tölgyfából faragott kandalló.

ország legnagyobb sertéshízlalója ez-
időszertint...

Nini, itt még aratnak! Zabot arat
a hipolyti gazdaságban már megcsodá-
dált McCormick-féle pompás arató-
gép. Hihetetlen gyorsan hullnak a
rendek... És ott, egy táblával odébb
két hatalmas gép dohog, egy garni-

tura gőzeke fújja a füstöt az ég felé,
hétbarázdás ekét húznak hol jobb-
ról-balra, hol balról-jobbra, a szikes,
sárgás-szürke tarló feketedik az eke-
vasak nyomán, amint azok a föld
mélyébe hatolnak. A gőzeke eszi a
földet...

A kocsink Alsószászberek felé

tart... Csodálatosan szép dohányföld
mellett haladunk; az öt-tízleveles
szárak embermagasságúak. A hatal-
mas levelek üdén zöldülnek világos
és sötét tónusokban... A gazdaság
200 holdon termel dohányt...

Délben megtekintjük a kastély ter-
meit; a tölgyfából faragott ó-német-

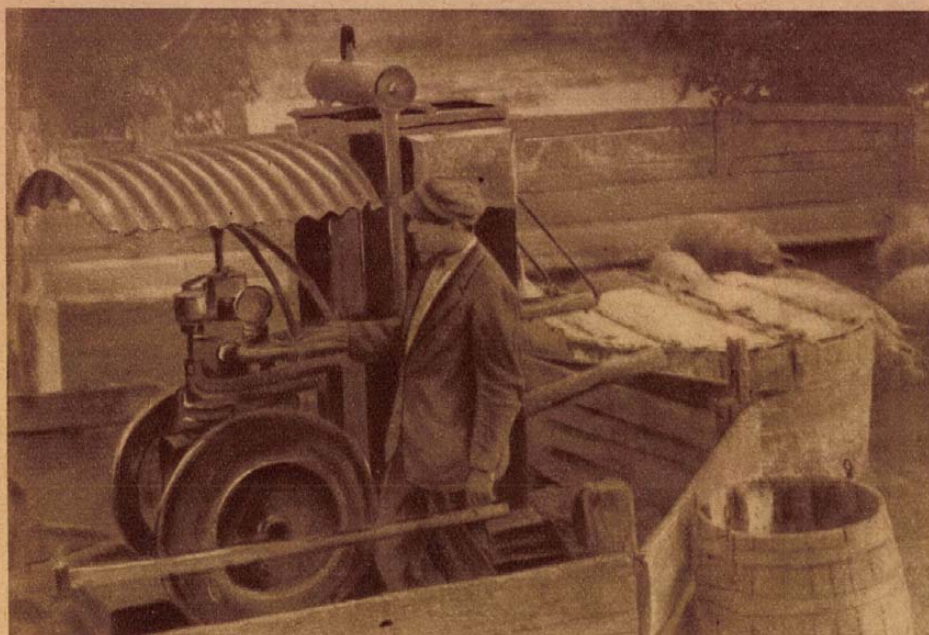

A kastély foyér-ának márvány feljárója.

Az uradalom egyik legszebb 2 éves lova.

Szászbereki-uradalom

Szászbereki-uradalom. Ganz-féle benzinmotor látja el vízzel a hízó sertéseket.

stílusú ebédlőben lefotografálunk egy csodaszép kandallót, áthaladunk a barokk-stílusú szalonon, majd egy csomó vendégszobán s a foyerban állapodunk meg, ahol fotoriporterünk újra felvételt készít. A falakon tizen- négyes, tizenhatos és huszas szarvas- bikák agancsai, pompás kapitálisok díszelnek; a foyerból az emeletre tartó feljáró külön látvány... Min-

den teremben 50—60 gyertyafényes csillár. Az uradalomnak saját villany- telepe van. A telep egy helyiségében faszéngázt fejlesztenek, ezt egy 20 lóerős szívógázmotor dugattyújába vezetik, s így az áramfejlesztőgép hajtóenergiájával szolgál. A gépterem testvértermében 64 cellás akkumulá- toros telep fekszik, az akkumulátoro- kat minden reggel megtöltik áram-

mal s a birtok legtávolabbi pontján is ebből világítanak a lámpák ragyogó fénnel másnap reggelig, amikor is a töltést újra kezdik...

A birtok egyébként vízzel is pom- pásan el van látva.

Az ivóvizet két 350 méter mély ártézikút szolgáltatja, míg a gazda- sági célokat szolgáló vizet egy hatalmas úrtartalmú viztorony szolgáltatja, ahová a Zagyvából, ebből a kis fo- lyócskából egy Ganz-Danubius gyárt- mányú benzinmotorral szivattyúzzák fel a vizet nap-nap után. Ez a motor különben óriási szerepet játszik a gaz- daság életében, mert a hízósertések számára készített tavaeskák vízellá- tását is egy Ganz-féle benzinmotor biztosítja...

Említésreméltó a gazdaság sajt- gyára, amit a tejértékesítés biztosí- tására tartanak fenn. Amikor műkö- désben van, naponta 2000 liternyi tejből készít sajtot.

Ebéd alatt megtudtuk, hogy a bir- tok egyik segédtisztje: Sipos Márton, a mellúszó világrekorder; felkerestük őt, egyrészt mint világhírességet, másrészt mint ismerőst s elbeszélget- tünk vele a cséplőgép mellett a gazdasági élmények után most már sportdolgozokról, míg meg nem jelent az urasági kocsi s nem jelentette:

— Itt a kocsis. Indulni kell a vasút- állomásra.

A házi orvos

A cukorbetegség

Az emberi szervezet háztartásában a szénhidrátok és ezek között főké- pen a cukor fontos szerepet játsza- nak. A szénhidrátok a vérben és a nedvekben szőlőcukor (dextroze) for- májában oldott állapotban vannak jelen, azonkívül bizonyos mennyiség- ben oldatlan keményítő (glikogén) formájában különböző szövetekben,

különösen pedig a máj és az izmok szöveiteiben vannak felhalmozva. Az izommunka végzéséhez és a meleg- fejlesztéshez szükséges anyagot na- gyobb részében a szénhidrátok szol- gáltatják testünknek.

A cukor egy része a táplálékkal, mint kész cukor, kerül a szervezetbe. Nagyobb része azonban csak az emésztőcsőben képződik a felvett, keményítőlisztet tartalmazó táplálé-

koból, elsősorban a magvas növé- nyekből készült ételekből, mint pél- dával a kenyérből, tésztából stb. Az ezekben a táplálékokban lévő kemé- nyítő a szájmirigyek nyálkájában, a belek nedvében és a hasnyálmirigy, másnéven: fehérmáj váladékában foglalt bizonyos vegyi anyagok beha- tására cukorrá alakul át. Az így ké- pződött cukor (maltóze) keresztülhatol a belek falán és belejut a véráramba, ahol egyszerű szőlőcukorrá hasad és a vérrel elvitetik azokra a helyekre, ahol szükség van rá.

Ezenkívül a tejfel is jut a szerve- zetbe szénhidrát: a tejcukor (laktóze). Ezt a bélesatornában lévő vegyi bontóanyag (fermentum) két alkotó elemére bontja fel: dextrózéra és ga- laktózéra. Mind a kettőt fel tudja ma- gába szívni a szervezet.

A táplálékkal sokszor még gyü- mölscukor (laevulóze) is jut a szerve- zetbe, például, ha gyümölcsöt vagy mézet eszik az ember, ugyancsak nádcukor is (saccharóze), mely utóbbi egyenlő részben áll szőlőcukorból és gyümölcscukorból. A nádcukrot már a gyomorsav bontja két alkotó ele- mére, melyek azután könnyen felszí- vódnak.

Az itt említett különféle cukorfaj-

Amerikai betűnyomda

egy rendkívül tanulságos és ér- dekes szórakozás úgy az ifjúság, mint magánemberek, hivatalno- kok stb. részére, akik kisebb nyomtatványokat, mint névje- gyeket stb. házilag készíthetnek el. Ez a kis kézikönyv 424 betűt tartalmaz, amihez két betűtartót, 1 festékpárnát és 1 betűszedőt adunk. Az ára 3 pengő 12 fillér (39.000 K), mely árban már a bérmentes küldés is be van szá- mítva. A pénz előre bekül- dendő, utánvétellel nem szállítjuk

Megrendelhető a Tolnai Világ- lapja kiadóhivatalában Budapest, VII., Dobány uca 12. sz. alatt

